

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»**

**ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИМВОЛДРАМА

для студентів

**Освітньої програми:
Рівня вищої освіти:
на здобуття освітнього ступеню:
за спеціальністю:
галузі знань:**

Психологія
другого (магістерського)
магістра
053 Психологія
05 Соціальні та поведінкові науки

Рівне – 2020

Робоча програма: Символдрама
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія

27 серпня 2020 р. 9 с.

Розробник: к.психол.наук, доц. Іванюта О.В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри психології

Протокол від 27 серпня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри _____ доц. Михальчук Ю.О.
(підпис)

Схвалено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «27» 08 2020 року № 1

Голова Хом'як О.А. доц. Хом'як О.А.
(підпис)

Гарант освітньо-професійної програми «Психологія» зі спеціальності 053 Психологія у галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки рівня вищої освіти другого (магістерського)

доц. Михальчук Ю.О. _____
(підпис)

© _____, 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Рівень вищої освіти, Галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3 /3 Загальна кількість годин (денна/заочна форми навчання) – 90/90 Кількість змістових модулів – 1	Рівень вищої освіти: другий (магістерський) Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія	Нормативна	
		Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		год. 20	год.6
		Практичні, семінарські	
		год. 10	год.4
		Самостійна робота	
		год. 30	40 год.
		Індивідуальні завдання: 30/40 год.	
		Вид контролю 2-й семестр: залік	

2. Мета та завдання курсу

Робоча програма навчальної дисципліни «Символдрама» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Мета дисципліни: засвоєння нових методів, видів роботи в системі здійснення психологічної допомоги клієнту, оволодіння студентами психотерапевтичною технікою за методом символдрами.

Завдання: опанування основ символдрами і ознайомлення з широким спектром психологічного впливу на особистість клієнта дасть можливість студентам свідомо й функціонально впроваджувати у вітчизняну психологічну практику ефективні методи допомоги. Знання, здобуті при вивченні курсу «Символдрама», є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.

Здобувачі повинні **знати:**

- ✓ особливості проведення консультації за методом символдрами;
- ✓ методiku проведення та техніки символдраматичного сеансу.

Здобувачі повинні **вміти:**

- ✓ проводити вправу на релаксацію;
- ✓ інтерпретувати малюнки клієнтів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Символдрама як метод психотерапії та психокорекції

Тема 1. Теоретичні засади символдрами. Основні поняття символ драматичного підходу. Розвиток символдрами в Україні

Література: основна [1,4,6] допоміжна [2,6]

Тема 2. Форми проведення символдрами. Історичний розвиток уявлення образів. Опис сеансу індивідуальної психотерапії за методом символдрами. Робота з малюнком.

Символіка кольору та чисел

Література: основна [2,3,7] допоміжна [1,4]

Тема 3. Методика проведення символдраматичного сеансу. Попередня бесіда. Метод релаксації у символдраматичном сеансі. Уявлення образу

Література: основна [1,5,7] допоміжна [3,4,6]

Тема 4. Тести і стандартні мотиви у символдрамі. Тест «Квітка». Мотив «Дерево». Мотив «Луг». Мотив «Струмок». Мотив «Гора». Мотив «Будинок». Мотив «Узлісся»

Література: основна [2,3,7] допоміжна [5,6]

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма		Заочна форма	
	усь	у тому числі	усь	у тому числі

	ого	л	п	л а б	інд	с.р.	го	л	п	лаб	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Символдрама як метод психотерапії та психокорекції												
Тема 1. Теоретичні засади символдрами	20	2	2		8	8	20	2	-		9	9
Тема 2. Форми проведення символдрами	20	4	2		7	7	20	-	2		9	9
Тема 3. Методика проведення символдраматичного сеансу.	20	4	2		7	7	20	2	-		9	9
Тема 4. Тести і стандартні мотиви у символдрамі.	30	10	4		8	8	30	2	2		13	13
Разом за змістовим модулем 1	90	20	10		30	30	90	6	4		40	40

5.Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Символдрама як психотерапевтичний напрямок	2/-
2	Форми проведення символдрами	2/2
3	Методика проведення символдраматичного сеансу	2/-
4	Тести і стандартні мотиви у символдрамі	4/2
	Разом	10/4

6. Самостійна робота (30/40 год.)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Проведення діагностики внутрішньосімейних стосунків за допомогою проєктивної методики «Три дерева» з дитиною будь-якого віку та надання її стенограми	15
2	Опрацювання теми: психологічне консультування дітей і підлітків за методом символдрами; написання реферату або підготовка презентації	15
	Разом	30

7. Завдання для опрацювання тем дисципліни

Назва теми	Зміст завдання для відпрацювання пропущених занять і невиконаних завдань	Форми контролю	Література	Кількість балів
Змістовий модуль 1. Символдрама як метод психотерапії та психокорекції				

Тема 1. Теоретичні засади символдрами	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, скласти порівняльну таблицю «Символдрама та інші методи психотерапії», Підготовка презентації «Розвиток символдрами в Україні»	основна [1,4,6] допоміжна [2,6]	5
Тема 2. Форми проведення символдрами	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе: «Етапи сеансу індивідуальної психотерапії за методом символдрами», презентація «Методи роботи із психомалюнком»	основна [2,3,7] допоміжна [1,4]	5
Тема 3. Методика проведення символдраматичного сеансу	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, моделювання першої консультації з клієнтом, робота в парах, робота в трійках	основна [1,5,7] допоміжна [3,4,6]	5
Тема 4. Тести і стандартні мотиви у символдрамі	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе «Мистецтво задавати запитання по малюнкам»	основна [2,3,7] допоміжна [5,6]	5

8. Індивідуальні завдання (30/40 год.)

- 1) проведення двох консультацій за методом символдрами та надання їх стенограм;
- 2) підготовка презентацій / рефератів за двома із обраних тем.

Теми індивідуальних робіт

1. Особливості прояву модальностей (візуальної, аудіальної, кінестетичної) пацієнта на прикладі уявлення ландшафтних образів символдрами.
2. Образи тварин як символи частин «Я» (внутрішніх інтроєктів) за якісними характеристиками гештальту (семантичним диференціалом) (на основі аналізу мотиву «Узлісся»).
3. Метафори, ідіоми, прислів'я і приказки та загальнокультуральна інтерпретація мотивів основного ступеня символдрами.
4. Мотиви представлення чотирьох стихій в техніці символдрами та особливості особистості пацієнта.
5. Особливості характеру і центральні проблеми шизоїдних, депресивних, нав'язливих та істероїдних особистостей на підставі психічних функцій К.-Г.Юнга.
6. Жахливі сновидіння: особливості прояву страхів, їх класифікація, символіка та способи опрацювання.
7. Символдрама як напрям сучасної психоаналітично орієнтованої психотерапії.
8. Закономірності глибинно-психологічної символіки

9. Методи навчання

I. Організація, самоорганізація та здійснення навчально-пізнавальної діяльності за джерелом передання і сприймання навчальної інформації: словесні (розповідь, бесіда, лекція, пояснення, інструктаж) і практичні (вправи, алгоритмізація, практична робота), моделювання та проведення консультацій;

за ступенем самостійності мислення студентів: репродуктивні і творчі методи; за логікою передання і сприймання навчальної інформації: індуктивні (узагальнення), дедуктивні(конкретизація), аналітичні, синтетичні – навчальний аналіз, синтез, установлення причинно-наслідкових зв'язків;

за ступенем керівництва навчальною роботою студентів: самостійна робота студентів, робота з книгою.

II. Стимулювання та мотивація навчально-пізнавальної діяльності

Дидактичні (ділові, ситуативно-рольові та ін.) ігри, навчальні дискусії, інтерактивні методи навчання

III. Контроль і самоконтроль, аналіз та оцінювання результатів навчання

Індивідуальне і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи

10. Методи контролю

- Поточне тестування.
- Перевірка завдань самостійної роботи.
- Перевірка індивідуальної роботи.
- Поточний контроль.
- Семестрова форма контролю.

11. Питання до заліку з курсу

1. Основні поняття символдраматичного підходу
2. Охарактеризуйте розвиток символдрами в Україні
3. Охарактеризуйте визначення «пропрацювання» у символдрамі
4. Опишіть історичний розвиток уявлення образів
5. Визначте напрямки і методи психотерапії, що використовують імагінацію
6. Опис сеансу індивідуальної психотерапії за методом символдрами
7. Дайте характеристику роботи з малюнком
8. Охарактеризуйте відповідність стандартних мотивів символдрами певній проблематиці та стадіям дитячого розвитку
9. Символіка кольору та чисел
10. Проаналізуйте першу бесіду з клієнтом
11. Метод релаксації у символдраматичном сеансі
12. Уявлення образу у символдраматичном сеансі
13. Дайте коротку характеристику мотивів й інструменти впливу за методом символдрами
14. Охарактеризуйте тест «Квітка»
15. Охарактеризуйте мотив «Дерево»
16. Проаналізуйте мотив «Луг»
17. Дайте характеристику мотиву «Струмок»
18. Назвіть значення мотиву «Гора»
19. Мотив «Будинок»
20. Охарактеризуйте мотив «Узлісся»
21. Назвіть значеннябору анамнезу для консультації та терапії
22. Мотив «Місце, де Вам було добре»
23. Опишіть перелік мотивів, які використовуються при роботі з депресією за методом символдрами
24. Опишіть особливості роботи з дітьми в методі символдрами
25. Особливості використання психодіагностичної методики «Три дерева» в роботі з дітьми та підлітками

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування, самостійна, індивідуальна робота				Підсумковий контроль / залік	Сума
Змістовий модуль №1					
T1	T2	T3	T4	40	100
15	15	15	15		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	

60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13.Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Роздатковий матеріал.Психодіагностичні методики
3. Мультимедійні засоби. Презентації.
4. Матеріал для малювання

Список використаної та рекомендованої літератури Основна

1. Лейнер Х. Кататимное переживание образов / Пер. с нем. Я.Л. Обухова. М. : Эйдос, 1996.
2. Лейнер Х. Основы глубинно-психологической символики // В кн.: Символдрама. Сборник научных трудов. – Минск : Европейский гуманитарный ун-т, 2001. С. 246-269.
3. Обухов Я.Л. Образ – рисунок – символ // Журнал практического психолога. – 1996. – № 4, с. 44-54.
4. Обухов Я.Л. Символдрама и современный психоанализ. Сборник статей. – Харьков : Регион-информ, 1999.
5. Обухов Я.Л. Символдрама: введение в основную ступень. – Ростов-на-Дону : Мини-Тайп, 2005.
6. Символ и Драма: Сцена психотерапевтического пространства. Сб. науч.-практич. Статей, № 1, 2, 3. – Харьков, 2000-2002.
7. Символдрама: Сб. науч. Трудов / Под ред. Я.Л. Обухова и В.А. Поликарпова. – Минск : Европейский гуманитарный ун-т. – 2001.

Додаткова

1. Фрейд З. Введение в психоанализ: Лекции / З. Фрейд. – СПб. : Питер, 2007.
2. Фрейд З. О клиническом психоанализе : Избранные сочинения / З. Фрейд. – М. : Медицина, 1991.
3. Фрейд З. Очерки по психологии сексуальности / З. Фрейд. – М., 1989.
4. Фрейд З. Я и Оно / З. Фрейд. – М. : Внешторгиздат, 1989.
5. Юнг К.-Г. Психологические типы / К.-Г. Юнг. – М., 1996.
6. Юнг К.-Г. Психология бессознательного / З. Фрейд // Собрание сочинений. – М. : Канон, 1994.

Інтернет джерела

<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B8%D0%BC%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0>
<https://psychologies.today/chto-takoe-simvoldrama-i-kak-ona-rabotaet/>
<https://translate.google.com/translate?hl=uk&sl=ru&u=https://www.bipolar.su/chto-takoe-simvoldrama-i-kak-ona-rabotaet/&prev=search&pto=aue>
<https://upsihologa.com.ua/psihoterapiya-%D1%E8%EC%E2%EE%EB%E4%F0%E0%EC%E0>